

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry.

Tavoiteohjelma 2017

Hyväksytty Suomen Nuorisovaltuustojen Liiton liittokokouksessa 25.-

27.11.2016

Yhteystiedot:

Päsihteeri Verna Castrén
+358 44 3311194
verna.castrén@nuva.fi

LIITE 8. TAVOITEOHJELMA 2017

Hyväksytty liittokokouksessa 25.-27.11.2016

“2017 – ITSENÄISYYDEN JA NUORTEN VAIKUTTAMISEN JUHLAVUOSI”

JOHDANTO

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry. ottaa aktiivisesti kantaa yhteiskunnalliseen keskusteluun nuorten oikeuksien, aktiivisen toimijuuden edistämisen sekä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien vahvistamisen puolesta.

Vuosittain vahvistetaan liittokokouksessa tavoiteohjelma, johon liiton vaikuttamis- ja edunvalvontatyö sekä muu poliittinen toiminta pohjautuu. Tavoiteohjelmassa linjataan liiton kantoja yhteiskunnallisista asioista vuodelle 2017. Liiton tavoiteohjelma perustuu neljään keskeiseen peruseriaatteeeseen. Niiden lisäksi tavoiteohjelma jakautuu viiteen keskeiseen osa-alueeseen, joilla on vaikutusta nuorten elinoloihin ja vaikuttamismahdollisuuksiin.

Eduskunnan vuonna 2015 hyväksymän kuntalain siirtymäsäännösten päätyttyä jokaisessa Suomen kunnassa tulee olla nuorisovaltuusto viimeistään 1.6.2017. Alkuvuoden 2017 aikana liiton päätavoite on nuorisovaltuustojen perustamisen tukeminen. Koko vuoden suurena tavoitteena on olemassa olevien nuvien toiminnan kehittäminen vastaamaan uuden lain asettamaa tavoitetilaa. Viimeistään kuntalain voimaantulon myötä nuorisovaltuustojen tulee olla aidosti vaikuttavia.

Koko vuoden 2017 jatkuvana läpileikkaavana vaikuttamisteemana tulee olemaan nuorten osallisuuden sekä nuorisovaltuustotoiminnan edistäminen valtion aluehallinto-uudistuksessa. Riittävien yksilökohtaisten osallistumisoikeuksien ja -kanavien turvaaminen sekä nuorten edustuksellinen kuuleminen kaikissa päätöksentekorakenteissa tulee taata lailla. Maakunnallisista nuorisovaltuustoista ja niiden laajoista mahdollisuuksista vaikuttaa tulevaan maakuntahallintoon täytyy kirjata maakuntalakiin. Maakuntauudistuksen voimaantuloon tulee valmistautua huolellisesti erityisesti nuoria ja nuorten osallisuutta koskevien muutosten osalta.

PERUSERIAATTEET

Liittokokouksen 2013 hyväksymät ja 2016 täydentämät peruseriaatteen ohjaavat liiton tavoiteohjelmatyötä, edunvalvontaa ja muuta poliittista toimintaa.

OIKEUS OSALLISTUA

Nuorilla on oltava yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua yhteisten asioiden hoitamiseen. Nuoret tuovat asiantuntijuudellaan lisäarvoa yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. Oikeus osallistua tarjoaa nuorille mahdollisuuden tasavertaiseen yhteiskunnan jäsenyyteen. Nuorisovaltuustot on saatava jokaiseen kuntaan, koska vain sillä voidaan turvata nuorten osallisuuden alueellinen tasa-arvo.

LIITE 8. TAVOITEOHJELMA 2017

Hyväksytty liittokokouksessa 25.-27.11.2016

PÄÄTÖKSENTEON OIKEUDENMUKAISUUS

Yhteisiä päätöksiä on arvioitava eri näkökulmista. On tärkeää, että päätökset kohtelevat tasapuolisesti kaikkia ikäryhmiä. Päätöksenteossa on arvioitava päätösten vaikutukset tulevaisuuteen. On nuorten etu, että päätökset tehdään pitkäjänteisesti ja niiden vaikutukset jokaiseen ikäryhmään selvitetään ennalta.

MAHDOLLISUUS AITON VAIKUTTAMISEEN

Nuorille on taattava aito mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa. Nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia on arvioitava ja kehitettävä vastaamaan muuttuvan yhteiskunnan haasteisiin. Nuorten on oltava edustettuina pöydissä, joissa päätöksiä tehdään.

NUORILTA NUORILLE

Nuorten kyky ja halu kehittää omatoimisesti nuorten osallistumiskanavia tavoittamaan yhä useampia nuoria tulee tunnustaa. Vaikuttamistoiminnassa jo mukana olevien nuorten edellytykset kuunnella ja osallistaa muita nuoria on turvattava. Nuoret ovat oman elämänsä ja vaikuttamiskanaviensa parhaita asiantuntijoita.

Liiton poliittiset painopisteet ja aatteet vuodelle 2017

Sisällysluettelo

1. Aktiiviset nuoret – itsenäisen Suomen vahvuus
2. Monta tapaa vaikuttaa
3. Aluehallintouudistuksen tuettava nuorten osallistumista
4. Koulujen ovet avattava maailmalle
5. Demokratiaoikeuksia vahvistettava
6. Nuorten toimijuutta tuettava
7. Yhdenvertainen nuoruus

1. Aktiiviset nuoret – itsenäisen Suomen vahvuus

Suomen 100-vuotinen menestystarina itsenäisenä kansakuntana on aina perustunut vahvaan kansanvaltaan ja jokaisen kansalaisen mukaan ottamiseen. Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto tahtookin korostaa, että vuosi 2017 on ennen kaikkea suomalaisen moninaisen ja osallistavan demokratian sekä yhteiskuntaelämän juhluvuosi. Vuoden aikana tulee kääntää katse kansakuntamme tulevaisuuteen, tämän päivän lapsiin ja nuoriin, sekä siihen, kuinka tulevaisuudessa saamme jokaisen kansalaisen ikään tai muuhun seikkaan katsomatta rakentamaan parempaa Suomea meille kaikille.

Itsenäisen kotimaan juhlinta ei saa tarkoittaa vain vaiheikkaan historian muistelua, vaan sen tulee keskittyä tulevan sadan vuoden menestyksen ja niin taloudellisen kuin henkisen vaurauden vaalimiseen. Keskeinen osa kansakuntamme tulevaisuuden rakentamista on sukupolvien välisen tasa-arvon

LIITE 8. TAVOITEOHJELMA 2017

Hyväksytty liittokokouksessa 25.-27.11.2016

edistäminen. Tämä toteutuu ennen kaikkea turvaamalla tämän päivän nuorille oikeus osallistua ja vaikuttaa heitä pitkälläkin aikavälillä koskevien asioiden valmisteluun ja niistä päättämiseen.

Lasten ja nuorten sekä heidän osallistumisensa vahvistamisen on oltava tiiviisti läsnä valtiollisen johdon toiminnassa itsenäisyyden juhluvuonna. Nuorten oikeudesta osallistua sekä vaikuttaa ja moninaisista nuorten osallistumiskanavista on tehtävä osa Suomen kansainvälistä maabrändiä. Nuorten aktiivisen kansalaisuuden arvoa Suomelle kansakuntana tulee korostaa sekä nuorisovaltuustojen mieltämistä sosiaalisena innovaationa edistää.

2. Monta tapaa vaikuttaa

Nuoret eivät ole yksi harmaa massa, vaan jokaisella nuorella on omat kiinnostuksen kohteet sekä ominaiset tavat vaikuttaa yhteiskunnassa. Liitto peräänkuuluttaakin niin kunnilta, tulevilta maakunnilta kuin valtiolta monenlaisia tapoja kuulla nuoria niissä asioissa, joiden nuoret määrittelevät koskevan heitä ja heidän elinolojaan. Nuorten osallisuuden on oltava vuorovaikutteista – pelkillä staattisilla verkkokyselyillä ei taata nuorten aitoa mahdollisuutta vaikuttaa. Uusilla digitaalisilla osallistumismuodoilla voidaan muun muassa huomioida nuorten erityistarpeet kuntien maankäytössä, kaavoituksessa sekä palveluverkko- ja joukkoliikennepäätöksissä.

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto on huolissaan nuorten eri osallistumiskanavien pirstaleisuudesta. Yksittäiset kuulemistilaisuudet tai -kyselyt eivät muodosta niihin osallistuville nuorille selkeää kokonaisuutta yhteiskunnasta ja sen päätöksenteosta. Pahimmassa tapauksessa tämä lisää haitallista näennäisdemokratiaa sekä merkittävästi heikentää nuorten yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Poliittisen keskinäisriippuvuuden kasvaessa on oleellista, että myös nuorten eri osallistumiskanavat muodostavat yhden kokonaisuuden, jossa eri osallistumismuodot tukevat ja täydentävät toisiaan. Tätä tavoitetta tukeakseen jokaisen Suomen kunnan tulee laatia kuntatasoinen osallisuusohjelma tai sisällyttää sellainen osaksi jotakin jo olemassa olevaa poikkihallinnollista ohjelmaa. Osallisuusohjelma varmistaa nuorisovaltuustojen, oppilas- ja opiskelijakuntien sekä muiden nuorten osallistumiskanavien yhteistoiminnan. Kunnan eri toimijoiden vuorovaikutuksen ja yhteistyön parantamiseksi jokaiseen kuntaan tulee palkata yhteistyöjohtaja.

Kunnissa on otettava käyttöön osallistava budjetointi ainakin lasten ja nuorten palveluiden osalta. Lasten ja nuorten omaehtoista toimintaa tulee edistää jakamalla nuorille matalan kynnyksen hankerahoitusta, jonka jakamisesta eri hankkeille nuoret itse päättävät. Kaikkien hallinnon tasojen päätösten lapsi- ja nuorisovaikutukset on arvioitava osana valmistelua. Yhteiskunnassa tulee kokeilun omaisesti edistää lasten ja nuorten roolia päätöksentekijöinä esimerkiksi antamalla nuorten vaikuttajaryhmille mahdollisuuksia valmistella tai arvioida asioita itsenäisesti päätettäväksi.

Sipilän hallituksen tavoite edistää alueellista kokeilukulttuuria edellyttäen, että nuoret ovat kokeiluiden suunnittelussa paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti mukana. Kokeilukulttuurilla pystytään luomaan uusia innovaatioita sekä kehittämään uusia tapoja tuottaa palveluita. Lasten ja nuorten elinolosuhteita ja mahdollisuuksia osallistua tulee kehittää erilaisilla kokeiluilla. Esimerkiksi vähintään yhden harrastuksen sekä ensimmäisen kesätyöpaikan takaamista jokaiselle nuorelle tulisi kokeilla.

LIITE 8. TAVOITEOHJELMA 2017

Hyväksytty liittokokouksessa 25.-27.11.2016

Laki takaa kaikille nuorille oikeuden osallistua ja vaikuttaa nuorisovaltuuston kautta. Tämän oikeuden toteutumisesta tulee huolehtia kaikkialla Suomessa. Yhtäältä kuntalain nuorisovaltuustokirjauksen toimeenpano tulee tukea niin valtiovarainministeriön, Kuntaliiton kuin liitonkin toimesta. Toisaalta myös tarvittavasta nuorten osallistumisoikeuksia koskevan oikeuskäytännön muodostumisesta on huolehdittava. Niin nuorisolain kuin kuntalain osallistumispykälät tarvitsevat niiden tulkintaa helpottavia ja väkevöittäviä ennakkotapauksia.

Lakisääteisten nuorisovaltuustojen perustaminen ei itsessään riitä turvaamaan nuorten ja nuorisovaltuuston osallistumisen toteutumista. Kuntien tulee huolehtia nuorisovaltuustojen riittävästä vaikuttavuudesta. Nuorisovaltuustoille on taattava lautakuntaedustus jokaiseen kunnan lautakuntaan sekä valtuustoon ja mahdollisuuksien mukaan myös kunnanhallitukseen. Lisäksi nuorisovaltuuston asemasta on säädettävä kunnan hallintosäännössä. Nuorisovaltuustojen resurssit on turvattava ja siihen sisältyvät niin toimintabudjetti, kokous- ja koulutautumiskustannukset kuin työntekijäresurssi. Resurssit kuulemiselle on varattava sekä kunnan että valtion talousarviosta. Nuorisovaltuustojen toiminnan vaikuttavuutta on alettava arvioimaan paikallisesti.

3. Aluehallintouudistuksen tuettava nuorten osallistumista

Sipilän hallituksen maakuntauudistus on toteutuessaan Suomen itsenäisen historian suurin hallinto- ja demokratia-uudistus. Lasten ja nuorten osallistumisen näkökulmasta on ensisijaisen tärkeää, että uudistus ja sen toimeenpano takaavat sekä oikeudet osallistua että moninaiset osallistumiskanavat. Maakuntalain tulee säätää näistä molemmista velvoittavasti, jotta nuorten alueellisesta yhdenvertaisuudesta sekä riittävästä painoarvosta toimeenpanovaiheessa voidaan varmistua.

Maakunnallisen itsehallinnon keskeisiä osia ovat maakunnallinen nuorisovaltuusto sekä muut nuorten osallistumiskanavat. Maakuntien tulee mahdollistaa moninainen osallistuminen myös vaalien välillä. Maakunnallisista nuorisovaltuustoista tulee säätää lailla ja niiden toimintaedellytykset sekä mahdollisuudet vaikuttaa tulee turvata yksiselitteisesti. Nuoret sekä nuorisovaltuustot on alueellisesti otettava mukaan maakuntauudistuksen suunnitteluun sekä sen toimeenpanoon. Nuorten ylikunnallisten osallistumismuotojen osalta valmistautuminen maakunnallisten nuorisovaltuustojen perustamiseen ja toimintaan tulee käynnistää välittömästi. Nykyisten ylikunnallisten ja maakunnallisten toimijoiden, ennen kaikkea maakuntaliittojen, tulee kokea vastuunsa nuorten ylikunnallisen osallisuuden kehittämisestä vastaamaan maakuntalain tavoitetilaa.

Maakunnallisten nuorisovaltuustojen vaikuttavuuden turvaamiseksi lainsäädännössä sekä erityisesti sen toimeenpanossa on kiinnitettävä erityistä huomiota koko maakuntahallinnon osallistavuuteen. Tämä edellyttää vaikuttamisystävällistä hallintoa sekä sen riittävä ymmärrystä jokaiselle kansalaiselle.

Nuoret tulee ottaa niin valtakunnallisesti kuin paikallisesti mukaan tulevaisuuden kuntien suunnitteluun niiden tehtävien keskittyessä merkittäville osin lasten ja nuorten palveluiden tuottamiseen. Tämän takia nuorten osallistumisen tulee korostua niiden toiminnassa. Kunnan ja maakunnan nuorille tarjoamat palvelut muodostavat yhteisen kokonaisuuden yhden luokun -periaatteen mukaisesti. Kunnissa valmistellaan joka vuosi erillinen selvitys lasten ja nuorten palveluiden nykytilasta ja tarpeista.

LIITE 8. TAVOITEOHJELMA 2017

Hyväksytty liittokokouksessa 25.-27.11.2016

Kuntien tehtävien muutoksen on kuitenkin oltava todellista, jotta uudistuksen tavoitteet saavutetaan etenkin lasten ja nuorten näkökulmasta. Kuntien tulee uskaltaa erikoistua alueensa vahvuuksiin varmistaen kuitenkin kaikille kuntalaisille yhdenvertaiset palveluiden minimivaatimukset. Muutosten aito vaikuttavuus voidaan turvata riittävällä tiedotuksella ja koulutuksella muutoksista.

Kuntien digitalisaatiota on edistettävä merkittävästi. Tavoitteena tulee olla hallinnon keventäminen ja kuntalaisten arjen sujuvoittaminen niin, että jatkossa kaikki kuntien palvelut tai ainakin osa niistä on saatavissa verkossa.

Kuntien uuden elinvoiman määrittämiseen ja mittaamiseen on panostettava. Elinvoiman käsitteen on laajennettava nykyisestä elinkeinopolitiikasta käsittämään mm. myös lasten ja nuorten palvelut, osallistava ja pitkäjänteinen hallinto, tulevaisuutta varten tehtävät infrastruktuuri-investoinnit, rakennetun ympäristön viihtyvyys ja muut luontoarvot. Elinvoimainen kunta hyödyntää palvelujen sekä innovaatioiden tuottamisessa, joukkoistamista sekä ostopalvelusopimuksia kunnan ja sen eri toimijoiden välillä. Lasten ja nuorten laadukkaat sekä helposti saavutettavat palvelut tulee nähdä osana kunnan elinvoimaa. Nuorille on taattava paikallisesti mahdollisuus osallistua kunnan elinvoimatekijöiden määrittämiseen, niiden kehittämiseen sekä elinvoiman arvioimiseen.

Maakunta- ja tulevaisuuden kunta -reformit ovat mahdollisuuksia lisätä julkisen vallan avoimuutta sekä demokraattisuutta. Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto katsoo, että uudistusten yhteydessä on syytä tarkastella uudelleen kuntayhtymiä koskevan lainsäädännön tarkoituksenmukaisuutta.

4. Koulujen ovet avattava

Nuorisovaltuustoissa toimiminen on tunnustettava osana suomalaista koulutusjärjestelmää. Tästä on saatava hyväksilukuja opetuksesta kaikilla kouluasteilla. Tätä varten tulee luoda valtakunnalliset standardit, joita koulut ja opetuksen järjestäjät sitoutuvat noudattamaan. Tällä hetkellä kohtelu on epätasa-arvoista eikä nykyisenlainen sekava malli kannusta hankkimaan osaamista koulun ulkopuolelta. Koulun ulkopuolella tapahtuva oppiminen esimerkiksi muussa harrastustoiminnassa tulee hyväksilukea osana suoritettavia opintoja. Suomalaisen koulujärjestelmän tulee kannustaa siihen, että oppilaat ja opiskelijat omaavat teorian lisäksi käytännön taitoja, joita esimerkiksi kansalaisyhteiskunnassa toimiminen tarjoaa.

Yhteiskuntaopin opetusta on lisättävä kaikilla koulutusasteilla ja sen opetuksesta on tehtävä vuorovaikutteista ja konkreettista. Perusopetuksen opetussuunnitelmiin on integroitava erilaisia kansalaistaitoja sekä oman elämän hallinnan taitoja käsittelevää opetusta. Opetukseen on sisällytettävä erityisesti nuorten yhteiskunnallisen aktiivisuuden vahvistaminen sekä oman taloudenhallinnan tunteminen.

Opettajankoulutusta tulee päivittää. Opettajien pedagogista osaamista osallisuuden saralla on vahvistettava. Opettajien täydennyskoulutukseen on varattava riittävät resurssit. Opettajien valmiuksia huomioida kuntien sekä alueiden vahvuuksia muun muassa lisäämällä paikallista yrittäjyyskasvatusta ja yritysyritystyötä eri koulutusasteilla tulee parantaa.

Koulutukseen kohdistuvien säästöjen haittojen minimoimiseksi opetus- ja kulttuuriministeriön on edellytettävä, että koulutuksen järjestäjät ottavat oppilaat ja opiskelijat suunnittelemaan säästöjen

LIITE 8. TAVOITEOHJELMA 2017

Hyväksytty liittokokouksessa 25.-27.11.2016

käytännön toimenpiteitä. Näin voidaan minimoida haitat, joita säästö koulujärjestelmämme piirissä oleville nuorille aiheuttavat.

Nuorten on voitava aidosti vaikuttaa kouluympäristöön. Tämä tarkoittaa mm. oppilas- ja opiskelijakunnan oikeutta osallistua säännöllisesti opettajainkokoukseen, mahdollisuus työstää koulun opetussuunnitelmaa sekä laatia järjestyssääntöjä. Oppilas- ja opiskelijakuntien toimintaa on arvostettava ja se tulee nähdä koulutyötä tukevana oppilaiden ja opiskelijoiden omaehtoisena toimintana. Lisäksi heidät on otettava suunnitteluvaiheessa mukaan erilaisten kouluympäristöä koskevien muutosten valmisteluun.

Koulujen ovet on avattava kolmannelle sektorille. Kansalaisyhteiskunnan toimijoita voidaan hyödyntää myös osana opetusta, mutta ennen kaikkea he tarjoavat oppilaille tietoa siitä, minkälaista on toiminta erilaisissa järjestöissä.

Koulutuksen kehittämisessä on huomioitava nuorten mahdollisuus toimia vertaisopettajina. Vertaisopetuksen lisäksi sähköisten oppimismenetelmien käyttäminen lisää yksilöllisten, osallistavien ja joustavien oppimispolkujen luomista.

5. Demokratiaoikeuksia vahvistettava

Vuonna 2017 hyväksyttävän valtioneuvoston demokraatiopoliittisen toimintaohjelman tulee edistää valtiotasoisesti ja poikkihallinnollisesti nuorten moninaista osallistumista. Tämä tarkoittaa sekä nuorten edustuksellisen että suoran osallistumisen kehittämistä. Ohjelma ei saa vastakkainasettaa eri osallistumisen muotoja. Demokraatiopoliittisessa toimintaohjelmassa nuoret tulee huomioida erityisenä kohderyhmänä, jotta demokratian tila ja sen vaaliminen myös tulevaisuudessa voidaan turvata.

Oikeusministeriössä on käynnistettävä selvitys kansalaisaloitteen ja -äänestysikärajan laskemisesta 15- tai 16-ikävuoteen. Ei ole juridisia perusteita, että vain täysivaltaiset kansalaiset saavat ottaa osaa neuvoo-antaviin kansanäänestyksiin tahi tehdä aloitteita eduskunnalle käsiteltäväksi. 15-vuotias on rikosoikeudellisessa vastuussa, mutta hänelle ei tule sen myötä varsinaisia oikeuksia.

Vaalilainsäädäntöä on arvioitava vuoden 2017 kuntavaalien äänestysprosenttien perusteella ja tehtävä siihen tarvittavat muutokset. Kuntavaalien siirto keväälle saattaa heikentää nuorten aikuisten mahdollisuutta asettautua ehdolle, koska he ovat tällöin nivelvaiheessa toisen ja korkea-asteen välissä. Tarvittavat muutokset tulee säätää vielä tällä vaalikaudella.

Oikeusministeriön on selvitettävä äänestysikärajan sekä ehdolleasettautumiskärajan laskua 16-ikävuoteen. Mikäli äänestysikärajan alentamiseen päädyttäisiin, tulee samanaikaisesti tarkastella ehdolleasettautumiskärajää, koska valta ja vastuu kulkevat käsi kädessä.

Oikeusministeriön on myös selvitettävä, millä tavalla nuoriin kohdistuvia päätöksenteon vaikutuksia pystytään ennakkolisesti arvioimaan. Lainsäädännön säädösvalmisteluohjetta uudistettaessa on kiinnitettävä huomiota siihen, millä tavalla eri ministeriöt kuulevat nuoria säädöksiä valmistellessaan. Säädösvalmistelun kuulemisesta on tultava ennakkolisempaa, ei riitä, että lausuntoja pyydetään, kun päätökset on jo tehty.

LIITE 8. TAVOITEOHJELMA 2017

Hyväksytty liittokokouksessa 25.-27.11.2016

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto tunnustetaan lainvalmistelussa tahona, jonka avulla voidaan kuulla valtakunnallisesti nuoria säädösvalmistelussa.

Hallintolakia on päivitettävä. Kuulemiseen velvoittavat säädökset on tuotava nykyaikaan. Lisäksi kielivaatimuksia on parannettava, koska mahdollisuus ymmärtää hallinnon kieltä on edellytys omien oikeuksien vaatimiseksi. Hallinnon selkokielelliset vaatimukset koskettavat sekä valtion että kunnan virkamiehiä ja viranhaltijoita.

6. Nuorten toimijuutta tuettava

Uuden nuorisolain voimaantumiseen on osoitettava riittäviä resursseja. Laki luo jatkossa nuorten osallistumisen suuren viitekehyksen kaikille eri hallinnon tasoille. Tämän toteutumisesta on pidettävä huolta, samoin kuin kaikkien valtionavunsaajien velvollisuudesta edistää nuorten osallisuutta ja aktiivista kansalaisuutta omassa toiminnassaan.

Nuorisolain pohjalta laadittavan valtion nuorisotyön ja -politiikan ohjelman tulee keskittyä nuorten moninaisen osallisuuden, aktiivisen ja omaehtoisen toimijuuden sekä yhdenvertaisuuden edistämiseen. Ohjelman on oltava luonteeltaan strateginen ja riittävän vaikuttavuuden turvaamiseksi sen on keskityttävä aiemmin mainittuihin asiakokonaisuuksiin. Ohjelman todellisesta toimeenpanosta ja sen rahoituksesta on huolehdittava.

Osallisuudesta on tehtävä valtionhallinnossa poikkihallinnollisesti koordinoitu politiikan osa-alue, jonka valvominen on keskitettävä valtioneuvoston kanslian yhteyteen. Valtioneuvoston on jatkossa annettava nuorisopoliittinen tiedoksianto eduskunnalle vähintään kerran vaalikauden aikana. Tiedoksiannosta on käytävä eduskunnassa keskustelu.

Nuorisotyön tulevaisuusnäkymät on hahmotettava yhdessä nuorten kanssa. Nuorisotyö ei saa olla staattista tilatoimintaa eikä pelkkää verkossa tapahtuvaa nuorten kohtaamista. Nuorisotyötä on ajateltava kokonaisuutena, johon kuuluvat kaikki nuorten parissa töitä tekevät henkilöt. Tämä mahdollistetaan antamalla nuorille mahdollisuus vaikuttaa nuorisotyöntekijöiden ja nuorisovaltuustojen parissa työskentelevien henkilöiden valintaan.

Nuorisotakuun jatkosta on päätettävä, kun on arvioitu tämänhetkisen nuorisotakuun toteutumista nuorilta saadun palautteen perusteella. Nuorten ohjaus- ja palveluverkostoihin on valittava nuorisovaltuustojen edustajia.

Nuorten ohjatun ja omaehtoisen toiminnan tukemiseksi julkiset tilat tulee avata maksutta nuorten sekä muiden kansalaisten käyttöön.

7. Yhdenvertainen nuoruus

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto on huolissaan alati kovenevasta ja polarisoituvasta yhteiskunnallisesta keskustelusta koskien sekä maahanmuuttajia että muita vähemmistöjä. Nuoret eivät saa kokea syrjintää missään sen ilmenemismuodossa. Kaiken lainsäädännön lähtökohtana tulee olla ihmisten tasa-arvoisuus ja yhdenvertainen kohtelu.

LIITE 8. TAVOITEOHJELMA 2017

Hyväksytty liittokokouksessa 25.-27.11.2016

lkään perustuva syrjintä on kitkettävä poliittisesta kulttuurista, koska nuorten mielipiteet ovat yhtä arvokkaita kuin kaikkien muidenkin väestöryhmien.

Yhteiskunnallista keskustelua eivät saa värittää vain ääripäiden erilaiset näkemykset, ja erityisesti lasten ja nuorten osalta on tärkeää turvata riittävä puolueeton tiedonsaanti omien näkemysten muodostamiseksi. Poliitikkojen on tunnistettava roolinsa yhteiskunnallisen keskusteluilmapiiirin vakauttajina. Mielipiteen vapaudesta on huolehdittava, samoin kuin oikeusvaltioperiaatteen toteutumisesta. Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto tuomitsee kaiken poliittisen väkivallan ja edellyttää valtiovallalta ja -johdolta toimia sen ehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi. Järjestäytynyt rasismi ja muu yhteiskuntarauhaa väkivaltaisesti horjuttamaan pyrkivä toiminta on kiellettävä ja siihen on puuttuttava viranomaisten toimesta.

Mahdollistamalla nuorelle kokemus oman identiteetin hyväksymisestä tuetaan nuoren tasapainoista ja turvallista kehitystä omaksi itsekseen. Nuorten itsemääräämisoikeutta on kunnioitettava myös oman sukupuolen määrittelemisessä. Sukupuolen moninaisuus on tunnustettava lainsäädännössä muun muassa mahdollistamalla oman sukupuolen ilmoittaminen.

Maahanmuuttajien kotouttamiseen on varattava riittävät resurssit ja heidän osallistumismahdollisuuksiaan on tuettava merkittävästi. Osallisuus mahdollistuu kielen ja kulttuurin ymmärtämisen kautta. Kielen opetuksen tulee olla kaikkien saavutettavissa. Myös osallistumismahdollisuuksia tulee tarjota maahanmuuttajanuorille aktiivisesti.

Maahanmuuttajien aiemmin hankkima koulutus on tunnustettava. Koulutettuja maahanmuuttajia tulee ohjata täydenniskoulutukseen ja suomen tai ruotsin kielen opetukseen. Maahanmuuttajien osaaminen on nähtävä suomalaisessa yhteiskunnassa voimavarana.